

Michaël Aerts en meer in Deweer Gallery, Otegem

ICONEN IN DE CENTRIFUGE

'Buy it, use it, break it, fix it, trash it, change it, mail-upgrade it': het werk van de Vlaamse kunstenaar Michaël Aerts zit strak in het zadel. De rappende titel, afkomstig van het Franse elektroduo Daft Punk, hoort bij een uitgekristalliseerde zilverzwarte presentatie van nieuwe sculpturen en tekeningen. Voorts introduceert Deweer Gallery in Otegem de Duitse schilder Norbert Erwin Witzgall en de Amerikaan Matthew Lutz-Kinoy.

Christine VUEGEN

Toeval of niet, de drie kunstenaars in Deweer Gallery hebben iets met iconen, idolen en fetisjen uit de grote geschiedenis, de popcultuur en de kunstgeschiedenis. Wat is dat toch tegenwoordig? Het lijkt of jonge kunst de krukken van het verleden nodig heeft om uit de startblokken te komen. Daar is niets mis mee, zolang het werk niet strop komt te zitten door alleen maar rondjes te draaien in de kunstgeschiedenis. Michaël Aerts (°1979) staat het sterkst in de schoenen omdat ze van de meest persoonlijke makelij zijn. Als de vergelijking met kleding opgaat, kom je uit bij de Belgische modeontwerper Martin Margiela die wordt geassocieerd met 'grunge', minimalisme en underground. Hij analyseert het kledingstuk, trekt het binnenstebuiten, deinst niet terug voor rafels, gebruikt recuperatiematerialen en smokt het tijdsbeeld binnen.

Michaël Aerts kijkt naar de veranderende wereld en de culturele bagage die wordt meegevoerd, hij verteert alles, bewerkt het keer op keer en spuwt het uit. Of liever: hij pakt het in. Alle sculpturen

zijn ingepakte vormen, afgietsels van ingepakte afgietsels met touwen, ribkarton, doeken of noppenfolie waar nog op verder is geboetseerd. Het is een bijna gestroomlijnde, depotachtige opstelling. Een metalen rek met zilverkleurige gedenknaalden, een obelisk, bustes en kartonnen dozen staat op bubbelpastic. Zilverkleurige bustes zijn besmeurd en aangetast met zwarte lakken, alsof ze in ontbinding zijn. Enkele andere sculpturen zijn een zwarte en een witte buste met ijspegelachtige druipvormen en een zilverkleurige obelisk op een zwartzilveren sokkel, het materiaal van de kisten waarmee kwetsbare apparatuur van popmuzikanten wordt vervoerd. De ingrediënten zijn niet nieuw, maar ze worden weer op een andere manier ingezet. Zonder tierelantijntjes en met een grote precisie.

LEVE DE CRISIS

Deze solotentoonstelling, de derde in de galerie, is een trefzekere metafoor: "Ik heb de cultuur inge-

uit van een soort noodzaak, een probleemstelling. Van alle kanten wordt duidelijk dat de positie van kinderen en jongeren in onze hedendaagse samenleving, luidt het in de catalogus, vatbaar is voor verzuchtingen, te kwalificeren als 'bezorgdheid' en zelfs als 'onrust'. Na 'de eeuw van het kind' staan we kennelijk voor 'de eeuw van het risicokind'. Die problematiek hebben de initiatiefnemers geïllustreerd met meervoudig interpreteerbare kunstwerken. Kunst toont hoe iets, een beeld of een opvatting, een cijfer of een vaststelling, ook anders kan zijn. Beeldende kunst maakt die 'mogelijkheidszin' zichtbaar.

Op de tentoonstelling in het Guislain, dat een grote collectie 'outsiderkunst' beheert, zijn intrigerende kunstwerken te zien: de bekende foto van een tienerkoppel van de Amerikaanse fotografe Diane Arbus, een buitenproportioneel opgeschoten baby van Ron Mueck, een schitterend beeld van Sofie Muller, kindertekeningen van Paul Klee en emblematische schilderijen van Oleg Dou. Hoe buitengewoon interessant die kunst ook is, ze wordt door het gebruikelijke 'expositiemodel' van het museum veeleer illustratie dan kunst. Om het een beetje oneerbiedig te formuleren: de werken dreigen plaatjes bij een praatje te worden. Het succesvolle museum Dr. Guislain heeft schitterende tentoonstellingen gemaakt, maar zal zich toch moeten beraden over dit steeds terugkerende 'format': je hebt een thema en je probeert dat thema te verdiepen met kunst. Dat kan weleens tegenvallen, zeker als het een strikt toegepast expositiemodel wordt.

Het museum is zich daarvan bewust. In de inleidende tekst van de catalogus hebben curatoren Patrick Allegaert en Annemie Cailliau het over 'een verstaalslag': een medisch-sociale praktijk, een weten en handelen wordt 'tentoongesteld'. "Werken met de verhouding tussen idee en zichtbaarheid is een van de opdrachten bij het maken van een tentoonstelling." In hun model werken ze met echo's. De werken worden over de zalen verspreid. Soms werkt dat, soms is het hinderlijk. Het is niet altijd scherp, het is vaak een museaal maniertje.

Soms worden kunstwerken op die manier 'wezen' langs het tentoonstellingsparcours. Of, door het echomodel, louter een nagalm. De werken van de Rus Oleg Dou, de Oekraïense kunstenaar Sergey Bratkov en de fotografe Margot Dieleman zijn heel sterke en veelal geëscendeerde beelden. Ze zijn geen illustraties maar sprekende beelden die geen woorden nodig hebben. Het 'format' werkt niet altijd. Het kan, zie je op 'Gevaarlijk jong', soms hinderlijk zijn.

'Gevaarlijk jong - Kind in gevaar, kind als gevaar', tot 20 mei in Museum Dr. Guislain, Jozef Guislainstraat 43, Gent. Open di-vr van 9-17u, za-zo van 13-17u. www.museumdrguislain.be
'Gevaarlijk jong' tot december in De Loketten, Vlaams Parlement, IJzerenkruisstraat 99, Brussel. Open ma-za van 10-17 u. www.gevaarlijkjong.be



MICHAËL AERTS, 'BUY IT, USE IT, BREAK IT, FIX IT, TRASH IT, CHANGE IT, MAIL - UPGRADE IT', 2011, COURTESY DEWEER GALLERY, OTEGEM

pakt, maar bij een verhuis ga je ook niet alles uitpakken. Wat nemen we mee naar de toekomst? We leven op een draaipunt. Doorheen de geschiedenis zijn er in het begin van een eeuw altijd strubbelingen. Nu is het op elk vlak crisis. Het is een boeiende periode die de geest scherpt omdat er beslissingen moeten worden genomen. Elke crisis is een opportuniteit om iets te veranderen en iets nieuws te beginnen. Ik heb een heel optimistische toekomstvisie, maar er moet geselecteerd worden want anders nemen we te veel mee."

Het inpakwerk herinnert hooguit aan de reken met ingetapete iconen van Kendell Geers. Achteraf dacht Michaël Aerts aan de in vilt gestoken piano van Beuys en de glazen muziekinstrumenten van Verduyck, omdat ze iets dat onzichtbaar is, muziek, bijna zichtbaar maken. Wat (nog) niet zichtbaar is, daar gaat het over. Doorwerkte tekeningen in donkere tonen vol metamorfosen

en migrerende betekenissen voeren Braille aan, Bataille, Bernini, Da Vinci, Shakespeare. Welke iconen en idolen houden stand? De tentoonstelling vangt een scharniermoment, en dat is een spannend moment.

Op de bovenverdieping dweept de video 'Say It With Flowers' van Matthew Lutz-Kinoy (°1984) met Gertrude Stein, de experimentele dans en de historische avant-garde. 'Nose is a nose is nose' van Norbert Erwin Witzgall (°1976) zinspeelt op een dichtregel van Gertrude Stein. Schilderijen gaan aan de slag met oude filmsterren of een portret van Ingres. Niet slecht, maar toch liever Michaël Aerts.

Michaël Aerts, Norbert Erwin Witzgall en Matthew Lutz-Kinoy tot 11 december in Deweer Gallery, Tiegenstraat 6A, Otegem. Open wo-vr en zo van 14-18u en op afspraak. www.deweergallery.com

'Gevaarlijk jong' in Gents Museum Dr. Guislain

KUNST IS GEEN ILLUSTRATIE

Hoe verbeelden kunstenaars het probleemloze, schattige kind? Maar ook: hoe tonen zij situaties waarbij het kind een gevaar vormt voor de volwassenen? Het zijn maar een paar vragen uit de vele die op de expositie 'Gevaarlijk jong' door het team van het Museum Dr. Guislain worden geopperd. Maar hoe kun je die vragen en mogelijke antwoorden tentoonstellen? Is kunst, als het zo'n vraagstelling of een discussie dient en ondersteunt, louter illustratief? Of wordt juist door kunst een debat meer polyfoon?

Paul DEPONDT



SOFIE MULLER, 'OSCAR', 2010, COURTESY GEUKENS EN DE VIL, ANTWERPEN, FOTO SASKIA VANDERSTICHELE

De dubbeltentoonstelling 'Gevaarlijk jong - Kind in gevaar, kind als gevaar' in het Museum Dr. Guislain en in De Loketten van het Vlaams Parlement is een gezamenlijk initiatief van het Vlaamse Kinderrechtencommissariaat, het kinder- en jeugdtheater De Kopergieterij, de Gezinsbond en het museum. De initiatiefnemers gingen

'Le siège de la mémoire' in Hopstreet, Brussel

KUNST UIT DE HERINNERINGEN-MOLEN

Galerie Hopstreet in Brussel legt in 'Le siège de la mémoire' de vinger op het vermogen van het geheugen, het reservoir van herinneringen. Gastcurator Patrick Ronse, artistiek directeur van Be-Part in Waregem, pikt een risicovol thema op. Door de keuze van vier kunstenaars op het scherp van de snede te houden wordt de tentoonstelling zelf een beklijvende herinnering.

Christine VUEGEN

Exposities rond het geheugen en herinneringen zijn schering en inslag. Het is een veilig passepartoutthema omdat er zo veel werken bij aansluiten. Anderzijds is het een motor van de kunst die niet stuk te krijgen is. Dat demonstreert 'Le siège de la mémoire', zonder te vervallen in zweverige mijmeringen, zompige melancholie of overladen pathetiek. De curator wist werk te strikken van Marcel van Eeden (°1965), de Nederlandse sterkunstenaar die de periode voor 1965, zijn geboorteejaar, exploreert in potloodtekeningen. Anonieme foto's en ander bronmateriaal komen uit een vergeten collectief geheugen dat teruggaat tot de tijd van zijn ouders en grootouders. Het wordt een persoonlijk geheugen in duizenden tekeningen. Het ensemble in de galerie, een groepje mensen of een abstract strepenpatroon, is uit diverse reeksen genomen en toch komen wisselwerkingen op gang.

Zelfs met het werk van Renato Nicolodi. Zijn 'Hommage' is een fotoboek uit 2004, een beperkte editie die tot nu toe buiten beeld bleef. De publicatie verzamelt alle groepsfoto's van de familie Nicolodi aan de schietkraam op de kermis, vanaf 1948 toen zijn grootvader het geweer in handen hield. Later neemt Renato Nicolodi (°1980) de familietraditie over. De editie is een eerbetoon aan zijn Italiaanse grootvader die werd ingelijfd in het leger van Mussolini, krijgsgevangene was in Duitsland en vervolgens in België belandde. Diens getormenteerde herinneringen brachten de jonge kunstenaar bij de bunker die nog door-



RENATO NICOLODI, 'CIRCO II', 2009 (LINKS) EN 'PANOPTICON II', 2009 (RECHTS) © HOPSTREET, BRUSSEL, COURTESY RONMANDOS, AMSTERDAM

schemert in 'Circo II', een asgriauw schaalmodel van beton dat is vergroeid met de witte sokkel. In de getrapte vloer zit een zwart gat, een vergetput of een suggestieve koker naar de kruipkelders van het geheugen. In 'Panopticon II', de andere maquette, geven de kleine trappen een idee van de megalomane schaal. Het individuele geheugen, de herinneringen van zijn grootvader, schuift in dit oeuvre op naar het collectieve geheugen: panoptische gevangenissen, de architectuur van de macht, Alfred Speer, tempels uit oude beschavingen, de gaanderijen van De Chirico, de krochten van Piranesi en toekomstvisioenen strijken neer in gebouwen die zich meer aandienen als een vervoerend meditatie-instrument dan een architectuurmodel.

Sofie Van der Linden (°1986), afgestudeerd aan het KASK in Gent, vertrekt van persoonlijke observaties en tekent die dan vanuit haar herinneringen op grote vellen papier. Voor deze tentoonstelling tekende ze de weg naar school en de straat om de hoek, een doorkijkstructuur van ragfijne potloodlijnen waarin achterliggende huizen zijn opgenomen. Kunst grijpt herinneringen bij het nekveld zonder de ongrijpbaarheid aan te tasten.

Zoiets gebeurt ook in de video 'A leap year that started on a Friday' van Sara Rajaei (°1976), een Iraanse kunstenaar die in Den Haag woont. Met zwarte zinnen in een witte leegte en slechts één slotbeeld ontrolt zich een nachtmerrieverwekkende herinnering uit haar kindertijd in Iran. Hoed af voor een kunstenaar die de toeschouwer zonder beelden aan het scherm weet te kluiseren!

'Le siège de la mémoire' tot 17 december in galerie Hopstreet, Hopstraat 7, Brussel. Open do-za van 14-18u en op afspraak. www.hopstreet.be